1 समुद्रकिनाऱ्यावर एक दिवस

0224CH01

वर दिलेले चित्र पाहा। त्यात दिसणाऱ्या खाली लिहिलेल्या वस्तू मोजा आणि लिहा।

नारळ		होड्या	
मुले		संत्री	

या वस्तू तुम्ही कशा मोजल्या? एक-एक करून की गटागटाने?

मुलांनी कधी समुद्रकिनारा किंवा नदीकाठ बघितला आहे का याविषयी त्यांच्याशी चर्चा करा। तिथे सामान्यतः कोणते प्राणी किंवा वनस्पती आढळतात? मुलांना गटात मोजणी करण्यास प्रोत्साहन द्या।

© NCERT not to be republished

चला, करून बघू या

A. चित्रात दाखवलेली दुकाने बघा आणि गाळलेल्या जागा भरा।

i. प्रत्येक माळेत 10 शिंपले अशा ____ माळा आहेत।

ii. एका गुच्छात ____ फुगे असे ____ गुच्छ आहेत आणि ____ सुटे फुगे आहेत।

iii. एका घडात ____ केळी असे केळ्यांचे ____ घड आहेत आणि ____ सुटी केळी आहेत।

B. सुरभीने काही शिंपले गोळा केले आहेत। त्याच्या बांगड्या आणि माळा तयार करण्यासाठी ती आईला मदत करणार आहे।

C. सुरभीने बांगड्यांसाठी एका गटात ____ शिंपले असे शिंपल्यांचे ____ गट तयार केले आहेत।

D. तिच्या आईने माळा गुंफण्यासाठी एका गटात ____ शिंपले असे शिंपल्यांचे ____ गट तयार केले आहेत।

"वाळूत वेचले शिंपले,
वाळूत विकले शिंपले"

© NCERT not to be republished

जरा विचार करू या

10च्या गटात असणाऱ्या वस्तूंची यादी करा।

A. ______________ B. ______________ C. ______________

गोड चिकू

मनोज त्याच्या वडिलांना ट्रेमध्ये रचून ठेवलेले चिकू विकण्यात मदत करत आहे।

एका ट्रेमध्ये ---- चिकू आहेत। एकूण किती चिकू आहेत? ________

आता मनोजला सगळे चिकू विकण्यासाठी ट्रेमध्ये ठेवायला मदत करा

A. 25 चिकू 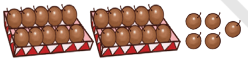 : ____दहा चिकूंचा एक असे ____ ट्रे आणि ____ चिकू।

B. 43 चिकू 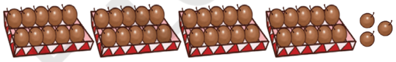 : ____दहा चिकूंचा एक असे ____ ट्रे आणि ____ चिकू

C. 35 चिकू 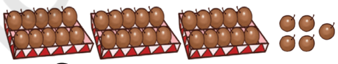 : ____ दहा चिकूंचा एक असे ____ ट्रे आणि ____ चिकू

D. 58 चिकू 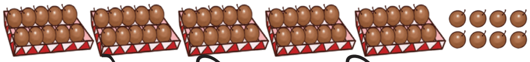 : ____ दहा चिकूंचा एक असे ____ ट्रे आणि ____ चिकू।

© NCERT not to be republished

जोड्या लावू या

A. 80 चिकू

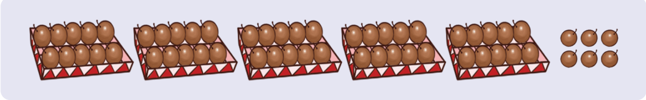

B. 72 चिकू

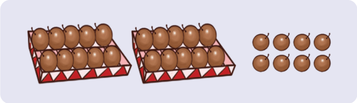

C. 56 चिकू

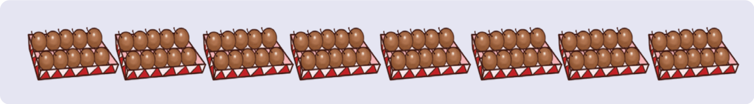

D. 28 चिकू

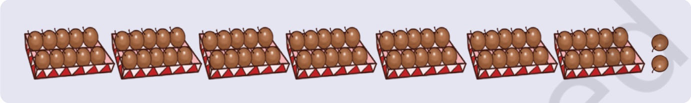

ठोकळे आणि पट्ट्यांची गंमत

या ठोकळ्यांच्या मनोऱ्यात किती ठोकळे आहेत सांगा पाहू।?

1 ठोकळ्यांचा मनोरा =____ ठोकळे

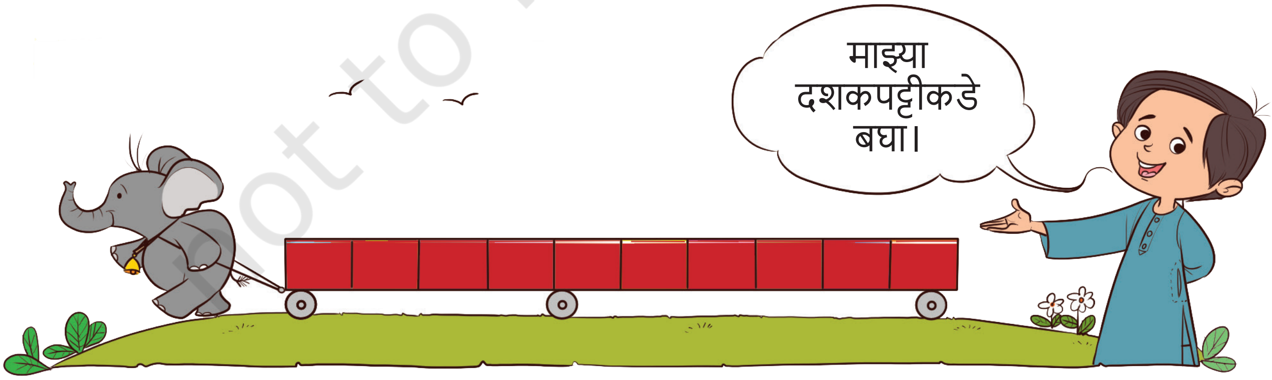

या दशकपट्टीमध्ये किती एकके आहेत, सांगा पाहू?1 दशकपट्टी = ____ एकके

© NCERT not to be republished

करून बघू या

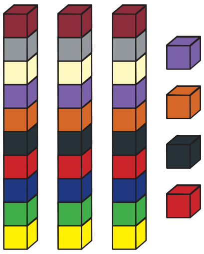

ठोकळ्यांचे मनोरे ____
आणि ____ ठोकळे म्हणजे
एकूण _____ ठोकळे

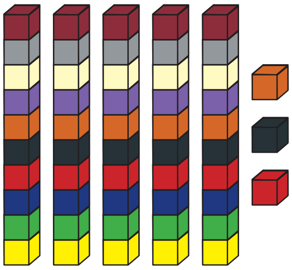

ठोकळ्यांचे मनोरे _____
आणि _____ ठोकळे म्हणजे
एकूण _____ ठोकळे

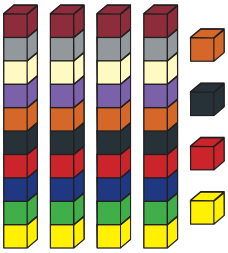

ठोकळ्यांचे मनोरे _____
आणि _____ ठोकळे म्हणजे
एकूण _____ ठोकळे

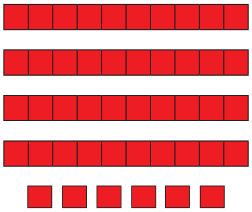

_____ दशकपट्ट्या आणि
_____ एकके म्हणजे एकूण
_____ एकके

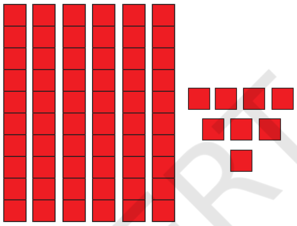

_____ दशकपट्ट्या आणि
_____ एकके म्हणजे एकूण
_____ एकके

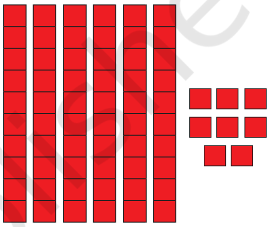

_____ दशकपट्ट्या आणि
_____ एकके म्हणजे एकूण
_____ एकके

खालील तक्ता पूर्ण करा।

एकूण ठोकळे/एकके	दशकपट्ट्या	एकके
24	2	4
36		
72		
69		
46		

मुलांमध्ये संख्यांची समज विकसित करण्यासाठी काठ्या, काठ्यांच्या मोळ्या किंवा तत्सम गट करता येण्याजोग्या वस्तू वापरा।

© NCERT not to be republished

100 पूर्ण करू या!

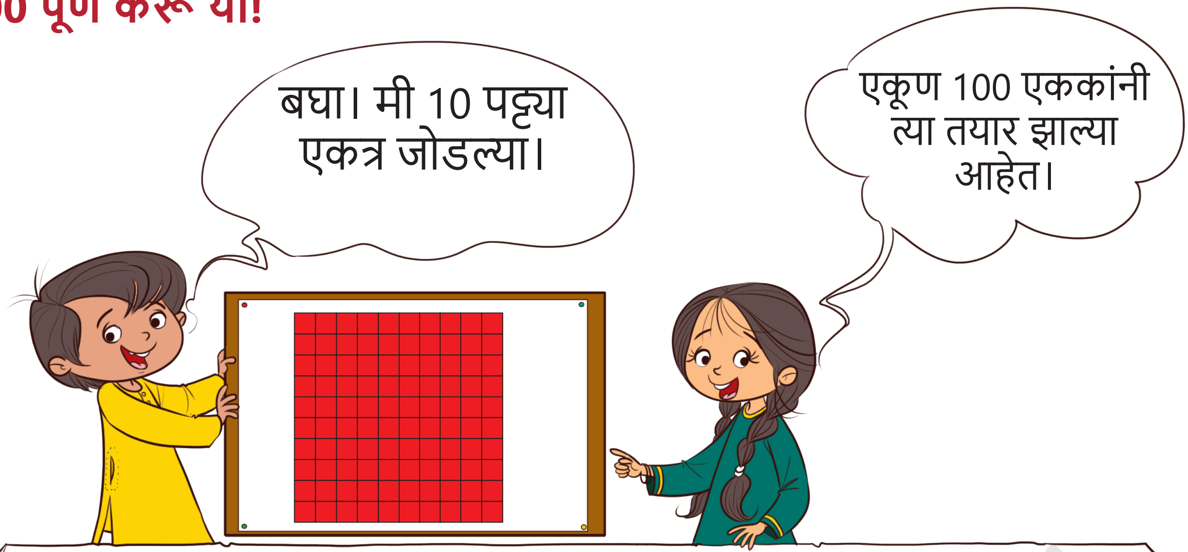

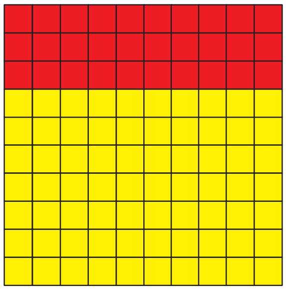

_____ पिवळी एकके आणि _____ लाल एकके। 7 पिवळ्या दशकपट्ट्या आणि 3 लाल दशकपट्ट्या। एकूण _____ एकके किंवा _____ दशकपट्ट्या।

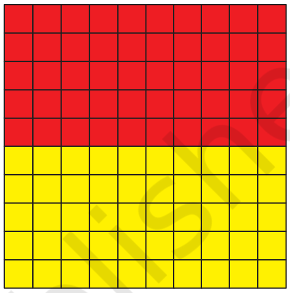

_____ पिवळी एकके आणि _____ लाल एकके। _____ पिवळ्या दशकपट्ट्या आणि _____ लाल दशकपट्ट्या। एकूण _____ एकके किंवा _____ दशकपट्ट्या।

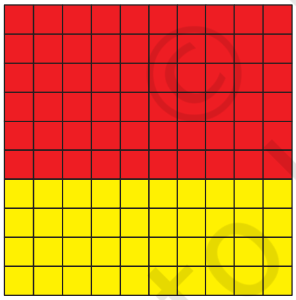

_____ पिवळी एकके आणि _____ लाल एकके। _____ पिवळ्या दशकपट्ट्या आणि _____ लाल दशकपट्ट्या। एकूण _____ एकके किंवा _____ दशकपट्ट्या।

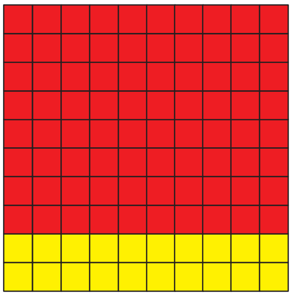

_____ पिवळी एकके आणि _____ लाल एकके। _____ पिवळ्या दशकपट्ट्या आणि _____ लाल दशकपट्ट्या। एकूण _____ एकके किंवा _____ दशकपट्ट्या।

एकूण 100 एककांची जाळी तयार होईल असे कोणते इतर एकक आणि पट्ट्यांचे गट होऊ शकतील याबद्दल चर्चा करा.

© NCERT not to be republished

100 पूर्ण करू या!

5 किंवा 6जणांच्या गटात हा खेळ खेळू या। एकजण सावकार (बँकर) होईल। प्रत्येकजण दोन फासे टाकेल आणि जितके दान पडेल तितकी एकके बँकेतून घेईल। जेव्हा एकके 10 किंवा त्यापेक्षा जास्त असतील तेव्हा ते सावकाराकडून 10 एककांच्या बदल्यात 1 दशकपट्टी घेतील। हा खेळ खेळून 10 दशकपट्ट्या जमवा आणि त्याची 100ची जाळी तयार करा। राजमा, सागरगोटे, हरभरे इ। गोष्टींचा उपयोग एकक म्हणून करू शकतो।

कार्डांचा उपयोग करून मोजणे

10 आणि 1 यासाठी वेगवेगळ्या कार्डे वापरण्यासाठी मुलांना प्रोत्साहन द्या।

© NCERT not to be republished

विचार करू या

रिकाम्या जागा भरून पूर्ण करा

3 दशके 1 एकक = 30 + 1 किंवा

▲	●
द	ए
3	1

म्हणून, एकूण 31 शिंपले आहेत..

_____ दशक _____एकक = ☐ + ☐ किंवा

द	ए

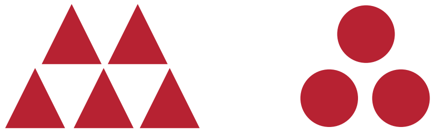

_____दशक _____एकक = ☐ + ☐ किंवा

द	ए

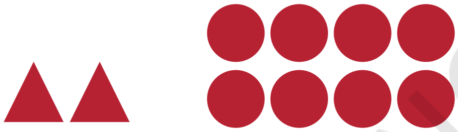

_____ दशक _____एकक = ☐ + ☐ किंवा

द	ए

(▲)दशके आणि (●)एककांची कार्डे घ्या आणि गाळलेल्या जागा भरा.

☐ = 90 + 3 किंवा

_____दशक _____ एकक

द	ए

☐ = ☐ + ☐ कंवा

_____दशक _____ एकक

द	ए
7	5

☐ = ☐ + ☐ कंवा

_____ दशक _____ एकक

द	ए
2	9

© NCERT not to be republished

चला, खेळू या

संख्या तयार करा

दशक आणि एककाची कार्डे वापरून मुलांना वेगवेगळ्या संख्या तयार करता येतात। समजा शिक्षकांनी 52 हा आकडा सांगितला तर ज्यांच्याकडे 50 आणि 2ची कार्डे आहेत, ती मुले एकत्र येतील आणि खाली दाखवल्याप्रमाणे 52 ही संख्या तयार करतील। त्यानंतर दुसरी संख्या उदा। 27... असा खेळ चालू राहील।

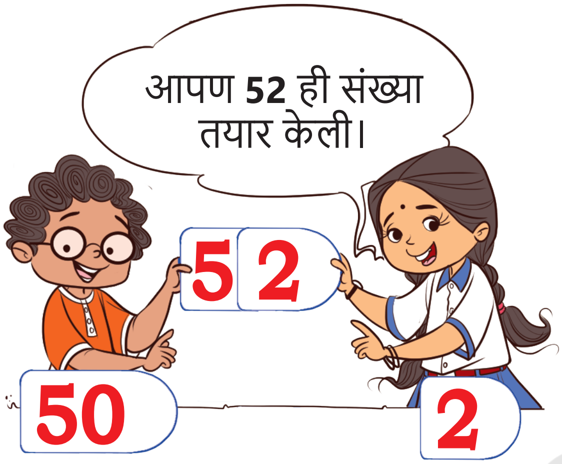

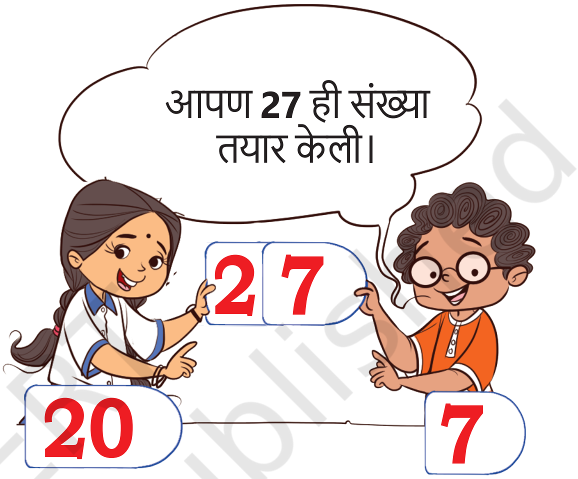

संत्र्यांच्या पाट्या

दशक आणि एककाचे गट करून ही संख्या तयार करण्याचा भरपूर सराव मुलांना करू द्या। उदा। 73 संख्या 70 आणि 3 घेऊन किंवा 7 दशक आणि 3 एकक घेऊन तयार होते। दोन अंकी संख्यांसाठी मुलांना स्वतःची वर्कशीट्स् तयार करू द्या।

73	70 + 3	T	O
		7	3

© NCERT not to be republished

27 संत्री कमी की **72** संत्री? का?

© NCERT not to be republished

जास्त किंवा कमी हे शब्द वापरून गाळलेल्या जागा भरा।

A. 67 चिक्कू हे 76 चिक्कूंपेक्षा ____ आहेत।

B. 53 शिंपले हे 35 शिंपल्यांपेक्षा ____ आहेत।

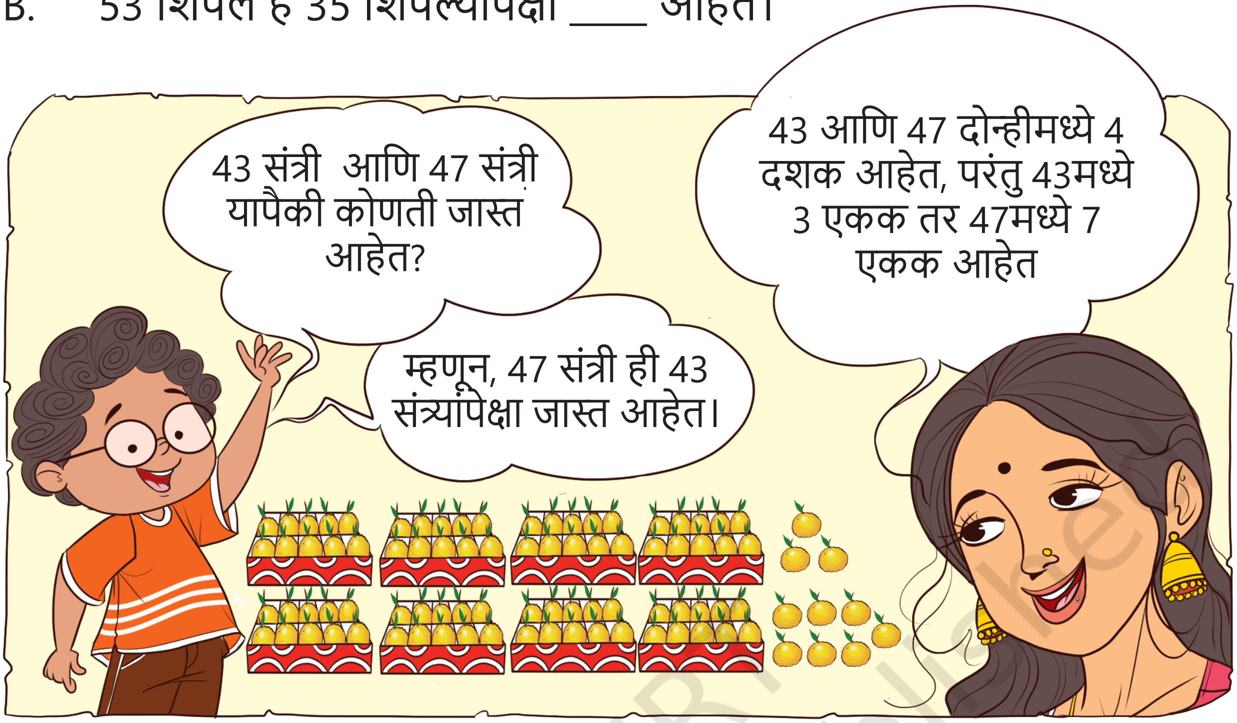

करून बघू या

गाळलेल्या जागा भरा

A. 29 हे 20 पेक्षा जास्त आहेत।

B. ______ हे 41 पेक्षा कमी आहेत।

C. ______ हे 76 पेक्षा कमी आहेत।

D. 49 हेपेक्षा जास्त आहेत। ______ .

E. 25 हे -पेक्षा कमी आहेत। ______ .

F. ______ हे 2 पेक्षा कमी आहेत।

G. 36 हे पेक्षा जास्त आहेत।______ .

H. _____ हे पेक्षा जास्त आहेत.______.

जिथे दोन संख्यांची तुलना करता येईल, अशा प्रसंगांची मुलांशी चर्चा करा। सागरगोटे, गोट्या, बाटलीची बुचे, बिया अशा घन वस्तूंचे दोन गट करून कुठल्या गटात जास्त वस्तू आहेत याचा अंदाज त्यांना बांधू द्या।

नंतर वस्तू मोजून अंदाज बरोबर आहे का हे त्यांना पडताळून पाहू द्या।

© NCERT not to be republished

चला, खेळू या

दर्शनी पत्त्यांचा (फ्लॅश कार्ड) खेळ

A. 0 ते 9 अंकांची फ्लॅश कार्ड्स् तयार करा। दशक आणि एककाच्या स्थानी ही कार्डे ठेवून खाली दिलेल्या नियमांनुसार हवी ती संख्या तयार करा।

i. 50पेक्षा मोठी संख्या

ii. 30पेक्षा लहान संख्या

iii. 47 आणि 59 यामधील संख्या

iv. तुम्हाला कोणती लहानात लहान दोन अंकी संख्या तयार करता येईल?

v. तुम्हाला कोणती मोठ्यात मोठी दोन अंकी संख्या तयार करता येईल? ही संख्या मोठ्यात मोठी आहे असे का वाटते ?

B. कुठलीही दोन फ्लॅश कार्ड्स् निवडा आणि दोन अंकी संख्या तयार करा। मग त्यांची अदलाबदल करा। आता तयार झालेली संख्या आधीच्या संख्येपेक्षा मोठी आहे की लहान? तेच अंक वापरून मोठ्यात मोठी संख्या कशी तयार कराल?

दशक	एकक	दशक	एकक
3	5	5	3

© NCERT not to be republished

खुणा करत पुढे जा

प्रत्येक संख्येला एकदा तरी स्पर्श करत, मोठ्यात मोठ्या संख्येकडून उतरत्या भाजणीने लहानात लहान संख्येपर्यंत जा।

65			73
	92		
	53		
20		32	

34			53	
	91			76
	14			11
				19
23				

			51	
58				
			63	43
75			86	
29				34

अंकांशी खेळू या - मी कोण आहे?

A. मी आहे दोन अंकी मोठ्यात मोठी संख्या। ______

B. ज्यात एक अंक दोनदा येत नाही अशी दोन अंकी मोठ्यात मोठी संख्या मी आहे। ______

C. मी आहे दोन अंकी लहानात लहान संख्या। ______

D. ज्यात एक अंक दोनदा येतो, अशी दोन अंकी लहानात लहान संख्या मी आहे। ______

E. जिच्या दशकस्थानी 3 आहे, अशी दोन अंकी लहानात लहान संख्या मी आहे। ______

F. जिच्या एककस्थानी 2 आहे, अशी दोन अंकी मोठ्यात मोठी संख्या मी आहे। ______

अशा प्रकारचे प्रश्न स्वतः तयार करा

______

______

______

© NCERT not to be republished

वल्लम कली

केरळमध्ये ओणमचा सण साजरा करताना वल्लम कली नावाची होड्यांची स्पर्धा ठेवतात। इथे ही स्पर्धा संपत आली आहे। चित्र बघा आणि प्रत्येक होडीच्या स्थितीचे निरीक्षण करा।

A. स्पर्धेत कुठल्या रंगाची होडी पहिली आली? ____________

B. कुठल्या रंगाची होडी तिसरी येईल असे वाटत आहे? ____________

C. निळ्या आणि हिरव्या रंगाच्या होड्या कितव्या स्थानावर आहेत? ____________

D. चित्रात बघून गुलाबी आणि नारिंगी होड्यांचे स्थान कितवे ते सांगा। ______________
____

खाली दलिेल्या कॅलेंडरमध्ये ऑगस्ट महनिा पहा।

रविवार	सोमवार	मंगळ	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	**15** स्वातंत्र्यदिन	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	**29** ओणम	**30** रक्षाबंधन	31		

2023च्या कॅलेंडरनुसार

© NCERT not to be republished

कॅलेंडर बघा आणि खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या

A. या महिन्यातील कोणत्या दिवशी ओणमचा सण आहे? ______

B. स्वातंत्र्यदिन केव्हा साजरा करतात? ______

C. या महिन्याच्या ______ बुधवारी रक्षाबंधन आहे।

तुमच्या एखाद्या मित्राचा किंवा मैत्रिणीचा वाढदिवस ऑगस्ट महिन्यात येतो का? कॅलेंडरमध्ये तशी खूण करा।

जर्सी क्रमांक 17

© NCERT not to be republished

जिथे संख्या ही नावासारखी एखाद्या वस्तूची ओळख असते, अशा ठिकाणांविषयी विद्यार्थ्यांशी चर्चा करा। उदा। घर क्रमांक, खांब क्रमांक, पट क्रमांक, बस किंवा आगगाडीचा क्रमांक इ।
0 आणि 1-9 हे अंक वापरून ज्या सुंदर पद्धतीने आपण संख्या लिहितो, तिचा उगम भारतात झाल्याचे मुलांना सांगा।